Ч. 205 (14.102). Львів, неділя 4. серпня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“. Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічне 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Лугове Ювилейне Свято

для вшанування 10-ліття істнування Лугової Організації відбудеться в днях 4. й 5. серпня у Львові в Луговому Городі при вул. Вулецькій і ген. Івашкевича з такою програмою:

а) НЕДІЛЯ, 4. СЕРПНЯ 1935.

Година 7-а рано. — Збірка „Лугів“ на Малому Майдані в Луговому Городі.

Година 7.30 рано. — Ґенеральна проба вправ усіх „Лугів“ на великому майдані в Луговому Городі.

Година 10.30 рано — Полева Служба Божа в Луговому Городі з проповідлю.

Година 12-а півдня. — Похід „Лугів“ вулицями міста Львова — Вулецькою, Ленартовича, Потоцького, Коперника, Словацького, Маршалківською, Міцкевича на Майдан св. Юра, де відбудеться дефіляда „Лугів“ перед Головною Старшиною і поворот до Лугового Городу вулицями — Карпінського, Листопада, На Байках, Мурарською, Шимоновичів, Ісаковича і Вулецькою.

ОБІДОВИЙ ВІДПОЧИНОК.

Година 4-а пополудні. — Показ лугових вправ у Луговому Городі.

Промова голови Великого Лугу — д-ра Романа Дашкевича.

1) Вправи луговичок хустинами.
2) „ луговиків палицями.
3) Вправи мішані малих луговиків і луговичок.
4) Година руханки львівських луговиків.
5) Вправи луговичок до молитви „Боже великий, Творче всесильний“.
6) Мішані вправи луговиків і луговичок.

РОЗДАЧА НАГОРОД.

7) Ритмічні вправи малих луговичок.
8) Вправи львівських луговичок кулями
9) Вежі.

б) ПОНЕДІЛОК, 5. СЕРПНЯ 1935.

Година 3-а пополудні. — Легко-атлетичні змагання в Луговому Городі.

Вступ до Лугового Городу в неділю рано на полеву Службу Божу і в понеділок на легко-атлетичні змагання **вільний.**

Ціни місць на показ вправ у неділю 4. серпня в 4-ій годині пополудні: І-а степениця 2.50. ІІ-а степениця 2.— зол., ІІІ-я степениця 1.50 зол. — Сидячі місця за баріерою 1.— зол., стоячі місця за баріерою 0.50 зол.

Шкільна молодь і діти платять 20 сотиків.

Концерти студентів Богословської Академії зі Львова в краю.

Від вівтірка 6. серпня ц. р. почнеться низка концертів у память М. Шашкевича на дохід „Рідної Школи“ у львівськім і тернопільськім воєвідстві в ось-яких місцях: Винники, Городок, Перемишль, Ярослав, Любачів, Рава Руська, Белз, Сокаль, Радехів, Броди, Золочів, Зборів, Озерна, Тернопіль, Збараж, Микулинці, Теребовля, Копичинці, Чортків, Тлусте, Заліщики. — Прохаємо всі Хвальні Виділи Українських Товариств, передовсім Старшини повітових і місцевих Кружків „Рідної Школи“, забезпечити нашим співакам найдогідніші умовини в одержанні салі та розміщенні 23 співаків, аби вони могли якнайкраще виконати своє завдання „Рідній Школі“ на пожиток і нації на славу!

Головна Управа „Рідної Школи“.

Успіх Італії і розчарування Абісинії.

ЖЕНЕВА, 3. 8. ПАТ. Авас повідомляє: Узгіднений проект резолюції передбачує відновлення концилиційної процедури у справі Уаль-Уаль та інших инцидентів, призначення пятого члена арбітражової комісії і скликання на 4. вересня ц. р. засідання Ради Ліги Націй, на якім обговорять цілість італійсько-абісинського конфлікту.

Друга частина резолюції покликується на рішення з дня 25. травня ц. р. у справі італійсько-абісинського конфлікту на основі 5 статті договору з 1928 р. Таким чином оминули в резолюції згадки про вживання сили.

Предсідник ради Ліги Націй відчитає заяву представників трьох держав, які зобовязуються вести переговори згідно з договором з 1906 р. Альойзі стримається від голосування над рішенням у справі спеціяльного засідання Ради 4. вересня ц. р., щоб розглянути цілість італійсько-абісинського конфлікту.

Абісинія ще нині дасть відповідь у справі компромісової резолюції. Здогадуються, що засідання Ліги Націй відбудеться ще нині пополудні.

ЗА ПОДІЛ ВПЛИВІВ В АБІСИНІЇ.

ЖЕНЕВА, 3. 8. ПАТ. Офіційні кола Франції, Італії і В. Британії запевняють, що компромісова резолюція, яку прийме нині Рада Ліги Націй, торкається тільки инциденту в Уаль-Уаль та не згадує ні словечком про справу кордонів. Її метою є відновлення перерваної праці широкої комісії і визначення в якнайкоротшому часі пятого члена комісії.

Незалежно від праць мирової комісії в найближчому часі мають початись переговори між представниками держав, які підписали договір у 1906 р. у справі поділу сфери впливів в Абісинії. Розмови в цій справі ведуть представники Франції, Італії і В. Британії — Ляваль, бар. Альойзі та Іден.

Рада Ліги Націй, яка зійшлась би 4. вересня ц. р. булаб уже основно поінформована про становище трьох зацікавлених держав. Одночасно підкреслюють, що Ляваль, Іден і Альойзі будуть виступати як представники своїх держав, а не на основі уповажнення Ліги Націй.

ОГІРЧЕННЯ В АБІСИНІЇ.

ЛЬОНДОН, 3. 8. ПАТ. Кореспондент „Таймса“ повідомляє з Аддіс-Абеби: Останні вістки, які надійшли з Женеви, викликали розчарування та огірчення. Переговори на основі договору 1906 р. уважають недостаточними. Критикують теж заходи, щоб покликати пятого члена мирової комісії не вияснивши ні справи компетенції комісії ні ролі пятого члена себто суперарбітра комісії.

ЗА ВІДСУНЕННЯ АБИСИНІЇ ВІД ПЕРЕГОВОРІВ.

ЖЕНЕВА, 3. 8. ПАТ. „Журналь де Женев“ так оцінює теперішне положення: Італія осягнула в останніх днях кілька успіхів. В першу чергу великі держави згодились, щоб поеднально-арбітражева комісія розглядала тільки інцидент в Уаль-Уаль, а не справу кордонів. Бар. Альойзі виміг, що Рада Ліги не розглядала тепер цілости, італійсько-абісинського конфлікту. Крім того Італія не зложила ніяких приречень, що не буде вживати насильства.

Італія приобіцяла, що шануватиме тільки незалежність Абісинії, а не її ненарушність.

Вкінці „Журналь де Женев“ вказує на вимогу Італії, щоб Абісинію відсунути від переговорів трьох держав, які підписали договір у 1906 р. тому, що цього договору Абісинія не підписала.

4. серпня 1935.

Дня 4. серпня 1935. завитають у мури Львова наші луговики й луговички. Прилетять до нас на легких крилах молодости, радости та охоти до праці й життя.

Полишать на хвилину сірі селянські стріхи, зелені гаї, сади й левади та порадують Львів своїм молодечим виглядом і співом. Пригадають йому давню славу, геройські задуми й пориви незабутніх предків.

Своєю появою на вулицях міста Львова переконають вони наше львівське міщанство, що селянська гуща черства тілом і здорова духом, загартована в щоденній твердій праці — тій праці, що не знає ніяких програмових ухилів, тільки тверду повинність.

Вулицями міста Львова перейде та селянська молодь, що знає найтвердше право життя — пошану найвищого авторитету, послух і дисципліну. Ці найвищі громадянські чесноти дістає вона з кровю своїх батьків, у них вона виховується і виростає. На тих чеснотах спирається віковічна непохитність селянської родини, тієї непорушної скали істнування українського народу.

Ми побачимо перед собою ту селянську молодь, що опановує життя не ідеольоґічними науками чи гуртковими суперечками, тільки спільними мозолями. Ця молодь вихована у твердій школі щоденної селянської праці на кусок насущного, знає і пригадає нам, міщанам, інтеліґентам і робітникам, що кожна розтіч не будує, але руйнує.

В Луговому Городі, на руханковому майдані задемонструє наш селянський доріст суспільну правду нинішніх громадянств, що сучасна людська спільнота може жити, розвиватися й думати про якісь досягнення лише в умовинах орґанізованости, послуху свому проводові й дисципліни. Там, на луговому майдані, побачимо, як свідому, збірну й індивідуальну волю можна підпорядкувати одному наказові, одній ідеї, — як із цього підпорядкування виростає змисл і гармонія громадянського життя.

День 4. серпня 1935, день Лугового Ювилейного Свята, повинен стати символом у наших змаганнях. У переломовому часі, коли наш національний орґанізм підточує червак розтічі й руїнницької отаманії, стане перед нашими очима символ наших національно-суспільних бажань, виразник свідомого й добровільного обєднання для вищої мети — Лугова Орґанізація. Вона в дні 4. серпня закликатиме й нас усіх символічно обєднати всі свої громадські й національні сили під одним проводом, для одної громадянської мети для одного національного ідеалу!

Лугова орґанізація може вказувати нам джерела нових метод і засобів національно-суспільного будівництва. Вона ставить собі та здійснює найцінніше всенаціональне гасло — розбудження, обєднання й використання власних сил народу. На практиці щоденної своєї виховної праці вона привчає своїх членів, що як одиниця, так і ввесь нарід повинен усе рахувати тільки на свої власні фізичні й духові сили.

„Луг“ будить ці сили, направляє їх у спільне річище праці, думання і світовідчування, щоб у найтяжчому історичному моменті кинути їх на терези народньої долі.

День 4. серпня повинен стати хвилиною радости й гордости українського громадянства мі-

ста Львова. Луговики своїм юнацьким виглядом, зеленими одностроями та бадьорим маршом обєдвають нас символічним мостом понад безодні століть із лицарськими будівничими княжого города Льва. Луговички своїми веселими обличчями і райдужками національних одягів відродять із пилу історичного забуття в нашій уяві чарівні легенди бояринь, вірних геройських дружин господарів і володарів Галицької Землі. Розбудять у нас горде почуття, що ми від віків рідні сини цієї Землі. Пригадають старовинним мурам і вулицям Львова, що їх велич, краса і гордість виростали з праці рук та мізків українських синів і доньок, що могутній лев перед воротами столиці нашого рідного краю є також символом матеріяльної та духової сили українського народу. „Луги" пригадають нам, що ми не ефемеридна людська чернь, але стара, історична нація.

Тому обєднаймося всі в день 4-го серпня з цілою Луговою Організацією своїми думками, почуваннями й бажаннями! Нехай наші серця в цей день бються в один такт із серцями луговиків! Нехай високі задуми Лугового Проводу стануть нашими задумами! Нехай наша симпатія й всенародня прихильність стане для нього найвищим признанням за всі дотеперішні жертви, працю й боротьбу з перепонами для загального національного добра.

З нашої кооперації.

ЦЕНТРОСОЮЗ ОРГАНІЗУЄ НОВУ ДІЛЯНКУ ТОРГОВЛІ.

Наша кооперативна торговельна централя Центросоюз приступає у цьому році до наладнання нової ділянки торговлі, а саме до торговлі мануфактурою. В тій ціли заключив Центросоюз умову з одною з найбільших у Польщі текстильних фабрик „Шайблер і Ґроман", відбув низку анкет з повітовими союзами і представниками кооператив і після такої підготови має надію, що праця в цій ділянці піде з успіхом. Центросоюз буде вести у себе покищо тільки ті текстильні товари, які мають масовий збут по наших селах.

КООПЕРАТИВНИЙ ВАКАЦІЙНИЙ КУРС У КОСОВІ.

Як ми вже писали, Ревізійний Союз Українських Кооператив улаштовує цього року в Косові перший кооперативний вакаційний курс, який буде тревати десять днів. Отворення курсу відбудеться в суботу 10. серпня в год. 10. передполуднем у школі „Рідної Школи" в Косові. Досі зголосилося на цей курс 29 учасників, переважно службовиків повітових кооперативних осередків. Для курсу винаймив Рев. Союз Українських Кооператив окрему віллю з 9 кімнат у найкращій частині Косова, а крім цього поодинокі мешкання в сусідстві. Оплата за мешкання всього 5 зол. від особи за 10 днів. Харч в українських пансіонах у ціні 2 зол. за обід і вечеру. Є надія, що перші курсанти проведуть цих 10 днів приємно й корисно і при цьому дешево.

В програму курсу, крім спільних прогульок, увійдуть товариські дискусійні зібрання на такі теми: 1. Економічне положення селянства в станиславівськім воєвідстві — дир. інж. Юліян Павликовський. 2. Актуальні питання нашого кооперативного руху. 3. Кооперація на тлі головних суспільних доктрин. 4. Кооп. ідеал в концепції Ш. Жіда і Туґана-Барановського. 5. Кооперація і плянове господарство. 6. Косівщина як господарський район. 7. Кооперація на Гуцульщині. 8. Враження з прогульки до Данії. 9. Кооперація в Румунії, Буковині й Бесарабії. 10. Небезпеки бюрократизму в кооперації. 11. Як практично улаштовувати „День Кооперації". 12. Недостачі нашої кооп. преси. 13. Наші шкільні кооперативи та навчання кооперації в Рідній Школі. 15. Як приєднувати молодь до кооп. ідеї. 15. Організація літнього відпочинку кооп. працівників.

Референтами окремих тем будуть кооператори з центра і краю.

ЗАДАТКОВИЙ КРЕДИТ ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ НА РІК 1935/36.

Центробанк оголосив у „Госп.-Кооп. Часописі" комунікат до всіх Українбанків та кредитових кооператив у справі задаткових кредитів, що їх урухомив Рільний Банк, щоб не допустити до надмірної подачі збіжа на внутрішнім ринку зараз по жнивах. Рільний Банк буде розпроваджувати ці кредити при помочі хліборобської кооперативної організації, між іншими і при помочі нашого Центробанку й Українбанків.

Як правило висоти „задаткового кредиту" устійнено сталі норми, а саме від 100 кґ. жита і вівса по 7 зол., ячменю по 8 зол., пшениці по 10 зол., від льняного сімени по 20 зол., а за 100 кґ. гречки, ріпаку, конопляного сімени і стручкових плодів принято норму до 50 прц. ринкової ціни.

„Задаткові кредити" будуть уділені на 3 прц. у річнім відношенні. Сплата кредиту має бути переведена місячними ратами почавши від грудня 1935. р. до 31. травня 1936 р. найпізніше. Позички, затягнені в четвертім чвертьроці 1935. р., мусять бути сплачені також найдальше до 31. V. 1936. р.

НОВА УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ШКОЛА.

Як „Діло" вже повідомляло, з початком шкільного року 1935/36 у Яворові буде відчинена однорічна Торговельна Школа Рідної Школи. Вписи до тої однорічної Торговельної Школи відбувалися в місяці червні ц. р. Приймають там хлопців і дівчат по скінченні найменше 6 кляс гімназії, або іншої рівновартної школи. Школа буде міститися у прекрасному будинку гімназії „Р. Ш.". Оплати за науку і повне удержання (мешкання з харчем) коло 45 зол. Бідні, але пильні учні зможуть користати зі знижок в оплатах. Вписи тревають дальше.

ДАЛЬШЕ ЗАТВЕРДЖЕННЯ РЕВІЗОРІВ Р.С.У.К.

В Урядовім Деннику Міністерства Скарбу з 11. червня ц. р. ч. 16, поз. 380 оголошено, що провідник Кооперативної Ради уповажнив ревізора Р.С.У.К. Івана Василика до переводження законних ревізій в союзних кооперативах.

ВИКЛЮЧЕННЯ КООПЕРАТИВ З ЧЛЕНІВ Р. С. У. К.

Рішенням Ради РСУК з дня 28. VI. 1935. виключено з членів РСУК такі кооперативи: 1) „Праця", Болехів II. (Руський), пов. Долина, 2) „Надія", Кукизів (пов. Львів), 3) „Єдність", Андриянів (пов. Рудки), 4) „Госп.-Спож. Спілка", Бiличі, 5) Госп. спож. С-ка „Згода", Воля Баранецька, (пов. Самбір), 6) „Любов", Яворів (вел. передм.), 7) „Єдність", Яворів (мале передм.), пов. Яворів.

Окрім того загрозив РСУК виключенням зі своїх членів 10 кооперативам снятинського повіту за невиконування доручень та зріст лядових боргів.

ПРИНЯТТЯ НОВИХ КООПЕРАТИВ У ЧЛЕНИ Р. С. У. К.

Рішенням Дирекції РСУК принято в члени РСУК такі нові кооперативи: 1) „Українська Райайзенка", кзов, Петрів, 2) „Українська Райфайзенка", кооп. з необм. відп. Чортовець (пов. Городенка), 3) „Серце", кзоп, Соколівка, 4) „Батько", кзов, Юськовичі (пов. Золочів), 5) „Український Народній Дім", кред. кзов, Дунаїв (пов. Перемишляни), 6) Щадн.-кред. С-ка „Ощадність", кзов, Радруж (пов. Рава Руська), 7) „Власна Поміч", кзов, Заднишівка (пов. Скалат), 8) Пром.торг. С-ка „Поступ", кзов, Олешиці (пов. Любачів), 9) „Власна Поміч", кзвуд, Львів, Ринок 39, 10) „Гуцульська Кооператива", звуд, Ворохта (пов. Надвірна), 11) Рільн.-машин. кооп. „Поступ", кооп. з обм. відп., Мшанець (пов. Теребовля), 12) Госп. спож. С-ка „Згода", кзоп., Долина (пов. Чортків).

В. Л.

Припинення екзекуцій за залеглі податки.

Міністерство скарбу видало розпорядок на основі якого припинено до 15. жовтня ц. р. екзекуції за залеглости податків: ґрунтового, маєткового, доходового і всяких інших податкових належитостей, як податку дорогового, вирівняльного і вкладці оплат до установ суспільних безпечень та за обезпечення від вогню.

Ці полекші не прислугують тим платникам, які не платять податків, або від яких стягають залеглі податки екзекуцією.

Зістрілили большевицький літак.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 3. 8. ПАТ. Недалеко прикордонної місцевости Ранйокі осів військовий большевицький літак, який довший час кружляв над фінляндською територією. Літак обстрілювала фінляндська прикордонна сторожа.

—o—

Знижка італійської ліри.

Чуємо про щораз то нові приготування до війни з Абісинією. Висилка війська, фахівців, харчів, численні замовлення в закордонних фірмах вказують на те, що фашистівське „хочу" не ревеляє і Мусоліні послідовно веде завойовницьку політику.

При воєнних операціях, далеко віддалених від рідного ґрунту треба великого вкладу гроша й енерґії тимбільше, що італійські кольонії не вспілі би вижививти щораз то нових відділів чорних сорочок.

Тому замовлення харчів прибирають великі розміри і Італія замовляє в ріжних державах речі потрібні в кольоніяльній війні. І так в одних мясиво — консерви, у других вантажні звірята і машини, навіть воду, без якої так тяжко серед пісків пустині.

Мусоліні веде політику господарської самодоцільности, хоч на кожному кроці проти неї виступає і каже, що звязок між державами може і мусить істнувати на підставі вільної виміни, бо автаркія обмежує господарське життя і побільшує на світі нужду. Та як заспокоїти потреби у всіх ділянках? Тому богато потреб Італія мусить заспокоювати чужим товаром. Це край не надто богатий на сирівець і треба його спроваджувати з закордону. А щоби його дістати, треба платити чужинецькими девізами; коли ж їх нема, то давати ґарантію в золоті.

Італійська державна скарбниця посідає або більша чужинецький гріш із невидних приходів, туристики. Останніми часами наспіла вістка, що монетарна одиниця — ліра, не має вже 40 прц. покриття. Виходить, що або держава мала довги і їх платила золотом, або мусіла пустити в обіг ще якусь скількість паперових грошей вже без 40 прц. покриття.

Італійський міністер фінансів зазначив, що Італія мусіла скасувати закон цього покриття в золоті, бо має великі платности за кордоном. Ці платности збільшилися головно в останніх часах при приготуваннях до війни з Абісинією.

Найцікавіше для економіста питання, яке покриття ліри? Який курс? В парляментарній державі це було би легко перевірити, але в державі, де при владі є один чоловік-диктатор, це майже неможливе. За словами одного англійця, Мусоліні так вишколив своїх земляків, і капіталістів і робітників, що всякі його підприняття приймають вони без дискусії. Можливе, що він вжиє свого звичайного способу, себто введе знову внутрішню позичку. Уряд виробив собі таке довіря серед населення, що коли треба було грошей на викінчування публичних робіт, то народня позичка втрое його була покрила. На цьому власне довірю і вся сила фашистівського уряду. А все ж не знати, чи нарід зможе тепер також фінансувати і цю війну в формі державної позички.

Є поголоски, що міністерство фінансів веде переговори з державним французьким банком щодо позички. Та невідомо чи вона її дістане і тоді Італія готова опинитися в такому положенні, як Австрія, що на економічному полі є іграшкою великих держав. Її властиве грошеве покриття в золоті представляє таку малу суму, що тяжко її повірити. Один шилінґ має 0.03 вартости золота. Чомуж це рівняється?

В такому невідрадному положенні — міжнародні спекулянти почали вести акцію проти італійського гроша. Його вартість на всіх біржах підупадає. Паперової монети ніхто не хоче приймати і домагається платности у твердому металі. Стан гордої Італії тепер подібний до Бельгії з березня цього року, коли вона припинила при помочі інфляції відплив золота і девіз за кордон. Приписували це французькій економічній полі-

тиці. Всеж Бельгія могла видобутися з дефіцитивного стану, позбутися великого числа безробітних і відтяжити державний буджет. Франція хотіла всіми засобами шкодити своїй сусідці і вкінці сама опинилася в подібному положенні. Вартість французького франка була нестійна. Уряд мусів доложити всіх зусиль, щоби задержати престіж. Як вислід має в себе тепер Франція дефляцію, тобто гріш став рідкий і тимсамим життєва стопа в краю — висока. Тяжко тепер чужинцеві там прожити, якщо в його краю гріш має меншу вартість.

Італія, точніше кажучи ліра, переходить також недугу. Не знати тільки, чи найде добрих лікарів і піддержку на міжнародньому грошевому ринку.

Кореспондент париського „Суар-у" добре назвав цей рік, роком комети. Тяжка політичноекономічна атмосфера у Франції, виступи Німеччини, невдачі през. Рузвельта в Америці ускладнюють тільки ситуацію над захмареною Европою. Тепер прийшла ще справа Італії. Італійцям за тісно на свому півострові і шукають приміщення в експанзії на Африку. Але як кожний крок потягає за собою фінансові видатки, так і тут будуть діри. Отже хоч яким великим довірям тішиться фашистівський уряд, тяжче буде йому заспокоїти фінансово чужину і при політиці Анґлії може Італія потерпіти морально і матеріяльно.

М-р Богдан Казимира.

На Католицький Зїзд до Праги.

(Враження й помічення учасника)

(Продовження.)

Дальша їзда. — Подорожні жиди. — Околиця з мадярськими селами. — На стаціях Батьово-Чоп. — Плянтації тютюну й виноградники. — Батьківщина токайських вин. — Кошиці і його авдиції для Закарпаття. — Панорама Високих Татр. — Як поширена й розбудована туристика в Чехословаччині.

Раннім ранком, вже коло години 3-ої, я збудився і коли монастирський братчик застукав до дверей келії, щоб мене збудити, я вже був одягнений і за кілька хвилин ішов до міста на стацію, хоч ще було доволі часу. Над Ляторицею біля монастиря стрінув я першу людину, якогось завзятого риболовця, що йшов з вудкою горі ріки. Надбережними стежками прийшов я аж на великий міст, звідки розкриваеться гарна панорама на монастир на Чернечій Горі та на Варпаланку, що збудована теж на високій, самітній горі. Само місто мало видне, бо збудоване на рівнині. На крамницях написи в більшости чеські та подекуди мадярські.

Поспішний поїзд до Праги відходить точно в год. 4.54 ранку. Вагон, яким їду, заповнений подорожними. На Конґрес їдуть у моїм ваґоні три мукачівські міщанки з маленькою дівчинкою, кількох залізничників-українців, що їдуть до Батьова, а решта жиди, такі крикливі й такі хусити, які вже і в Польщі переводяться. На похвалу треба їм сказати, що майже всі вони молилися при збереженні цілого церемоніялу з телесом, реміцями і дерев'яною, кубічною кісткою, яку привязували собі до чола, при акомпаніяменті крику й вереску своїх товаришів. У Батьові майже всі повисідали, так що аж тоді міг я відчитати часослов.

Околиці, куди переїжджаємо, це рівнина, куди оком глянь. На полях лани золотої пшениці, жита, ячменю і кукурудзи, яка краями обсаджена сонящниками. Ячмінь уже косять, а місцями жнуть уже жито. Минаємо стацію Страбичів—Ґоронда, з гарною мурованою церквою, де в 1914 році стояла кадра Усусусів, про яких і досі люди мило згадують. Від стації Баркасово зачинаються вже мадярські села з мурованими, критими черепицею будинками, без садів. Мужчини в широких наче спідниці білих штанах, або в фартухах, жінки носяться по міщанськи. На полях і пасовиськах видно вже багато сивих угорських круторогих волів.

На вузловій стації **Батьово (Batyu)** не пересідаємо, тільки наш вагон дочіплюють до поїзду, що йде з Ясіня. Минувши перестанок Єсене, теж мадярське село, заїзджаємо на велику стацію **Чоп,** де пересідають усі, що їдуть до Ужгороду з Мукачева чи з Ясіня. На стації українських написів уже нема, лиш словацькі, бо мадярське містечко і важна вузлова стація Чоп належать уже до Словаччини. Є вона одночасно граничною стацією, де висідають усі, що їдуть з Галичини на Мадярщину.

На полях багато плянтацій тютюну, а далі безконечна рівнина, наче безнадійна мадярська пушта. На щастя, краєвид трошки підвімається, а на горбах право- і ліворуч самі виноградники; деякі з них сталево-зелені, наче оксидовані, бо густо скроплювані розчином синього камення, який хоронить їх від фільоксери.

Відтепер наш поїзд задержується тільки на великих і вузлових стаціях. Перша така стація — це **Slovenske Nove Mesto,** давне мадярське **Sátorályа Ujhely.** Місто залишилося при Мадярщині, а стація припала чехам. Загалом залізнича лінія від Ясіня йде дуже часто тісно понад чужу границю, а в Мармарощині якийсь час і через румунську територію. На стації стоїть мадярський паровіз з двома ваґонами, а також поїзд, на одному ваґоні якого читаю український напис: Кошиці—Тересва. Мадярське **Sátorálya Ujhely** — це, як видно із стації, гарне місто, що розложилося у стіп великої гори, вкритої буйними виноградниками. Це батьківщина славних токайських вин, які мабуть не мають рівних собі на цілому світі. По дорозі заможні села.

За неціллих три години їзди ми вже в Кошицях. Це адміністраційний осередок східної Словаччини, друге щодо величини місто по Братиславі; має величаву катедру, театр ще з мадярських часів і радіостацію, яка кожної днини надає й українські авдиції для Закарпаття. На жаль, ті авдиції, деколи надавені в жахливій мовній тарабарщині, не все стоять на відповідній висоті. Та тут вина і самого Закарпаття, яке і досі національно ще не сконсолідувалося та не вміє станути в обороні свого престіжу. Молоде покоління, яке всупереч усім перепонам — росте в здоровім національнім дусі, надасть Закарпаттю правдиве й виразне обличчя.

В Кошицях є кілька тисяч греко-католиків, себто наших закарпатських земляків, але їх національна свідомість майже ніяка; зрештою над їх освідомленням ніхто не працював і не працює.

Поїзд стоїть тут 10 хвилин. Пємо снідання; кава з булкою коштує 2.30 кч., себто наших 0.50 зол.; склянка содової води 1 кч. За Кошицями зачинаються гори, віє холодний вітрець, у ваґонах робиться вже горячо. За стацією Спішська Нова Вес зачинається чудова панорама високих Татр, вкритих ще й досі білим снігом. Слідує ціла низка стацій, так сказатиб, туристичних (Сп. Нова Вес, Попрад-Велька, Штрба та ін.), бо вони є наче випадовими брамами в чудові туристичні чи лікувальні місцевости у Високих Татрах. Вже Мадярщина ті місцевости окружувала дбайливою опікою, розбудовувала

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 25)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІҐЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Цікаво знати, яке та „Рада" — після довгих торгів з консорцією — устійнила переживлення для виселенецьких мас.

Було в кожній кухні 8 кітлів до варення; стількиж у секції бараків. Містимість кожного кітла по 175 літрів давала: 220 порцій їжі по 8/10 літра і 350 порцій по 3/10 літра; або 600 порцій по 3/10 літра.

Харчові матеріяли на один котел давались такі: а) До чорної кави: 1/2 кг. замішки „Корона", 30 дґ. „Еріпера", 30 дґ. цикорії і 8 кґ. цукру; б) До молочної кави: 30 дґ. замішки „Корона", 15 дґ. „Еріпера", 50 дґ. цикорії, 8 кг. цукру і 6 кг. порошкованого молока; в) До молока: 10 кг. порошкованого й 1 літр свіжого молока; г) До зупи з тістом: 12 кг. тіста; д) До зупи логазової: 16 кг. ячмінних круп; ж) До зупи пшоняної: 14 кг. пшона; з) До зупи горохової: 12 кг. гороху, 3 кг. кукурудзи, 3 кг. муки, 5 кг. капусти і півтора кільограма солонини; е) До зупи яринової: 3 кг. сушеної ярини, 25 кг. квашеної капусти, 3 кг. муки і півтора кільограма солонини; і) До густої фасолі з капустою: (на полудне): 18 кг. фасолі або бобу, 50 кг. капусти, 3 кґ. муки і півтора кільограма солонини; к) До густої саламахи з капусти і фасолі на вечерю: 15 кґ. фасолі, 55 кґ. капусти, 3 кґ. муки і півтора кільограма солонини; л) До густої квашеної капусти: 70 кґ. капусти, 3 кґ. муки і півтора кільограма солонини; м) До капусти з мясом: 70 кґ. капусти, 3 кг. мяса і півтора кільограма солонини.

Ці скількости примішок до страв устійнила „Рада" на основі докладних обчислень лікарями кальорій, які потрібні до утримання життя і здоровля, а які можуть дати вичислені страви.

Скількість видаваних харчів була устійнена така:

1) Діти від другого до четвертого року життя діставали: а) вранці — 3/10 л. молочної кави, б) вполудне — 3/10 л. котроїсь зупи і 3/10 л. густої страви, в) увечері — 3/10 л. густої страви, г) на підвечірок в четвертій годині — 3/10 л. молока.

2) Діти від пятого до чотирнацятого року діставали: а) вранці — 3/10 л. молочної кави, б) вполудне на обід — 3/10 л. котроїсь зупи і пів літра густої страви, до котрої — крім понеділків і пятниць — додавано щодень по 10 дґ. мяса (воловина, вепровина, баранина) на голову, в) увечорі: пів літра густої страви.

3) Робітники діставали: а) вранці — один літр чорної кави, б) вполудне — один літр густої страви з додатком мяса по 10 кг. на голову, з винятком понеділків і пятниць, в) увечорі — один літр густої страви.

4) Загал виселенців діставав: а) вранці — пів літра чорної кави, б) вполудне — 8/10 л. густої страви з придатком 10 дг. мяса на голову, з винятком понеділків і пятниць, в) увечорі — пів літра густої страви.

Другою не менш (хоч і не в цій мірі, що харч) важливою ділянкою у заспокоюванні виселенецьких життєвих потреб, що також все недомагала, було опоряджування їх шматтям, одінням і обувою. Маючи на увазі міліонові армії і брак сирівців, запотребування держави все були більші, ніж вона годна була їх випродукувати і постачити. Між виселенцями були такі, що при виселенні встигли дещо з одіння захопити і забрати з собою, але були й такі, що крім одягу, в якому їх вигнали, не мали дослівно нічого більше. До таких майже без винятків належали всі „підводи", котрих доля в таборі у зимі 1915. р., коли то табор щойно виринав з землі і не мав ще ніяких засобів, — була жалюгідна. Їх найпершу потребу заспокоєно тим, що видано їм старі позношувані і полатані військові плащі й шапки; декотрим і — штани.

(Далі буде.)

їх на европейський лад, а тепер чехословацький уряд не занедбує нічого, щоб тільки спрямувати у ті місцевости якнайбільше туристів і лікуванців. Загалом Чехословаччина дуже піддержує і розбудовує туристику. Під кожну неділю чи свято з Праги та з інших більших осередків організуються більші чи менші прогульки, управа залізниць дає спеціяльні дешеві поїзди, так що кожний має змогу пізнати красу і важніші історичні памятки країни. Туристику пропагують і між подорожними на залізницях. У кожнім вагоні кожного поїзду висить пропагандивний журнал, виданий що-місяця мабуть міністерством залізниць, на розкішнім папері з чудовими фотографіями, в якому звертається подорожнім увагу на найцікавіші й гідні уваги місцевости в цілій державі; при цьому подана коротка, але докладна монографія тих місцевостей, доїзд, готелі, нічліги, реставрації й ін. Не диво, що в Чехословаччині туристика стоїть незвичайно високо і подорожують радо не тільки молоді, але й люди старші. Організуються прогульки і до сусідніх держав. Підчас мого побуту в Празі вибиралося кілька таких прогульок до ріжних місцевостей в Австрії, без ніяких пашпортів, наче до якоїнебудь місцевости у себе дома.

Петро Підністрянин.

(Далі буде).

Д-р Володимир Бернатович.

(Сторінка з наддніпрянсько-наддністрянських зносин у 1861—1865 рр.).

(Продовження.)

В іншому дописі з Праги з 25. вересня 1862. у „Вечерницях" (сс. 302—303) звертав між іншим автор увагу на потребу одного правопису для Наддніпрянщини й Наддністрянщини, на потребу великого словника української мови й на потребу висилки низки українців-юнаків на студії словянських мов у таких центрах, як Прага, Загреб, Білгород тощо. Сербській справі присвячений допис „Із Праги" в 73 ч. „Слова" з 27. вересня 1862 р.

Коли „Вечерниці" по пятитижневій перерві почали від листопада далі появлятись, Бернатович у непідписаному дописі „Із золотої Праги" висловив свою радість, що „Вечерниці" „стали знов із домовини", і радив „поєднавчим і згідним способом пропаґувати ідею України й так поступати, щоб наші вороги не дізнались про різницю думок у середині української громади. Далі повідомляв, що „декотрі думи нашого батька Тараса" перекладаються на „сербсько-хорватський язик" а „Катерину" перекладають на чеську мову, що в задуманому чеському „Словянському Плютархові" мав появитись і життепис Шевченка та збирались уже матеріяли, а „П. Куліш пришле дещо з Петербурга". Пригадавши, що вже давніше він надіслав до „Слова" деякі гадки про справедливе речення „Tygodnika Poznańskiego", що „Rusini nigdy Dnieprem rozerwać się nie dozwolą", підносив автор допису нову його думку, що „зєднати собі українців зуміють лиш ті, що не тільки признають їх самостійність під кожним оглядом, але й підпомагатимуть її усякими силами". Висловленому тут поглядові протиставив познанський часопис польську засліпленість в українській справі.

Не тільки до Парижа виїздив Бернатович із Праги, але й зробив прогульку до Відня, Триесту, Реки, Будапешту тощо, як виходить із його допису „Із Праги" в 88 ч. „Слова" за 1862 р. Свій допис починав автор ствердженням, що приємно в подорожі по чужих землях почути свою мову, а ще приємніше попасти на свою людину. Ось автор поїхав із одним київським парубком у Відень, де зустрів двох молодих міщан, що говорили доброю українською мовою. Виявилось, що вони з Варшави, але були декілька років на Україні в Житомирі, тож стидалисяб, не вміючи говорити по-тамошньому. І згадав автор допису двох паничів. Один із них народився у Винниці, „але насилу зліпить три слові по-наськи, а той другий, правда, коруняр, але більше ніж два роки сидів у Києві, а других два в Таращанському повіті, учив дітей маршалка Мадейського, досіль ні бельмес не утне до хрищеного чоловіка. Сусіди, сусіди, чого ви беретеся нас просвіщати?" — вирвалась авторові з цього приводу рефлексія. В дорозі з Відня до Триесту зустрівся з молодим капралем із Стрийщини, що їхав із своїм офіцером до Загребу. Бернатович укупі з киянином „пробалакали з ним цілу ніч за родину та й за наш народець. Любо послухати молодого вояка, що не зрікається батьківщини, не цурається рідної мови, читає книжки та розуміє, що в них пописано." В реставрації у Реці зустрів молодих офіцерів, що свою приналежність до польського народу зрадили додаванням по кількох німецьких словах висловів: „panie dobrodzieju" або „psia krew", коли наші гірняки з полку архиворсводи Стефана не стидались по вулицях говорити голосно своєю рідною мовою. У Будапешті на двірці зустріли мандрівники земляка з-під Самбора, що „зразу почав по-ляцьки, далі повернув таки по-нашому". Також один кондуктор, як почув рідну мову, присівся на мінуту до мандрівників і „побалакав трошечки, не соромлячися в Угорщині мужицької мови"

Свою мандрівку до Швайцарії описав „Бесарабець"-Бернатович у „Вечерницях" за 1862 р. (сс. 333—334, 356—357, 364—365). Закликали його до хворого земляка. Опис двотижневої мандрівки Бернатовича перетиканий аналогіями з рідною землею й усякими рефлексіями. Ось думка, що до розуміння народности, в XIX. столітті треба чогось більше крім віри, мови, обичаїв і історії, що ні політичні межі, ні мальовані стовпці край дороги, ні почтові коробочки з марками не означують народности, бо німецька народність сягає усюди, куди зайшли твори німецького духа, як далеко селянин говорить зіпсованою німецькою мовою. Навпаки, словянин або молдованин, „кудиб не зайшов, — причепиться, мов репях до чужого кожуха, та й розпукнувшися, висипле зерно своє на чужині людям під ноги..." Коли у Vevey почув автор, як одно москальченя з другим лаялося словами: „Мазепа, ты Гонта этакой, хахол анафемский", подумав собі, що не треба було їхати аж до Швайцарії, щоб таке почути. Оглянення Шільону й згадка про „Шільонського вязня" Байрона викликали в автора таку рефлексію: „Мало найдеш письменного чоловіка, що б не читав Байрона, щоб не здивувався над його піснями. Але подивітеся-ж лишень на восхід сонця, попитайте у темниць бісурманських, чи малож там погибло нашого хрищеного народа? Ба, не треба й такечки далеко глядіти, — цілий народ прикований зо 300 років ланцюгами неволі; тьмою середновічної неволі замінен у чорне болото! Ніжоден співака французький або німецький не стане прославляти наших українських мучеників за віру й правду! За наших славних ватажків і гетьманів ледве не замовкли кобзарські думи. Наших гайдамаків боронять нам і споминати гірш як тих чеських таборитів бувало заказували згадувати. За бушанську сотничиху досіль не співали навіть свої доморослі Бояни. За Мазепу, правда, щось написав англичанин, але не видко, щоб знався справді з нашим гірким смутком. Тараса Шевченка узи, ані Тараненкові події не розкаже ніхто просвіщеними мовами. Завдають чимало в некрути без зачету, мучать по арештантських комітетах; — ніхтож не стане писати „the prisonniers of Таганьча, of Корсунь, of Жабокрич" — їм байдуже, як панська воля споваджа 140 екзекуцій у Поділля; — їм всі Одарки, Сестри, Марусі, — то хлопські байки; Явдоха Долиньшанка, Тодір Бушак — пуста химера, видумка пяного хлопомана!...

(Далі буде.)

Комунікат Дирекції „Центросоюзу".

У звязку з нападами на Центросоюз у чч. 167, 168. і 171. „Нового Часу", який є власністю п. Івана Тиктора, подаємо громадянству до відома ось такі вияснення:

В неділю, дня 28. липня подали деякі польські часописи нотатки у звязку з конфіскатою 43 шинок у мясарськім варстаті Центросоюзу. „Новий Час" не запитавши бодай телефонічно, чи це правдиві вістки, ані не чекаючи на вияснення з боку дирекції Центросоюзу, зробив із мухи вола і помістив уже в понеділок дня 29. липня першу напастливу статтю на Центросоюз, а відтак дарма, що вже були в „Ділі" вияснення в дні 31. липня ч. 201 помістив ще другу і третю статтю у такому самому напастливому тоні, у відповідь, мовляв, на те, що один із членів Дирекції Ц. С., а саме п. Радловський зареаґував на таке напастливе поступовання „Нового Часу" виповідженням пренумерати того часопису. Дійшло до того, що коли „Діло" помістило вияснення, то „Новий Час" досі цього вияснення не помістив, так, як помістив поквапно вістки подані у польських часописах.

Для пояснення, чому „Новий Час" саме так поступає, подаємо до відома громадянства ось що: Дирекція Ц. С. знає, що нехіть власника „Нового Часу" п. Івана Тиктора до Ц. С. датується від часу, коли Ц. С. згідно з обовязуючими постановами впровадив на ринок продукт кооператива „Суспільний Промисл", даючи йому першенство перед конкуренційними виробами п. Тиктора (Золота Кава). Від того часу датується нехіть п. Тиктора аж досі і ось з тих причин вийшли ті напасти в його орґані на Ц. С. при нагоді появи нотаток у польській пресі про сконфісковані шинки.

Колиж „Новий Час" пише, що поява нотатки у польській пресі „не приносить нам чести", то не знаємо, що сказати про ці напасти в „Новому Часі" на Ц. С.

Не вважаємо нападів „Н. Часу" за вислів громадянської думки, як це твердить „Новий Час", бо цей часопис є приватним підприємством п. Тиктора і тому промовляє в ньому до громадянства п. Тиктор, а не громадянські чинники.

Одночасно зазначуємо, що солідаризуємося з кроком п. Радловського, бо український громадянин не повинен піддирати преси, яка тенденційно виступає проти українських установ.

Знаючи причини наставлення п. Тиктора до дирекції Ц. С. подаємо до публичного відома, що в майбутньому не будемо реаґувати на напади в його пресі.

Дирекція Центросоюзу.

Загострення протикатолицького курсу в Німеччині.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. Намісник Німеччини у Баденії Ваґнер виступив учора у Карльсруге з гострим нападом проти католиків. Ваґнер заявив: Не стерпимо ніяких нападів політичного католицизму; постійної, щоденної католицько-політичної преси та ніяких католицько-політичних робітничих професійних союзів.

Ця маніфестація відбулася вчора на замковій площі у Карльсруге, на якій зійшлося 70 тисяч людей, щоб — як пише німецьке інформаційне бюро — запротестувати проти кол, які виступають проти націонал-соціялістичної держави і викликують неспокій серед населення.

—o—

Нова шпигунська афера.

ПАРИЖ, ПАТ. Влада безпеки викрила нову шпигунську аферу, якої сліди ведуть до таких місцевостей на Рівієрі як Ніцца, Монте Карльо, Канни, Бо Солей. Шпигунською акцією кермував Евген Ган, уроженець Берліна, який від довшого часу мешкав зі своєю матірю в Монако. Ган зосереджував у своїх руках інформації від кількох агентів. Поліція арештувала Гана і його трьох спільників.

Лет понад північний бігун.

ПАРИЖ, 3. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Москви: Летун Левоневський вилетів нині в год. 6. рано до лету Москва—Сан Франціско понад північний бігун.

МОСКВА, 3. 8. ПАТ. Летун Левоневський летить з двома товаришами літаком, якого мотор має силу 950 коней. З літаком вдержують радіостанції постійний звязок. В год. 8-ій рано літак був віддалений 170 миль від Москви.

Переполох серед москвофілів.

„Зїзд" москвофільських недобитків у Львові.

Недобитки кацапщини скликали на 2. VIII. ц. р. до салі Нар. Дому „всекраевый съѣздъ по дѣлу Института Народный Домъ во Львовѣ". Темою нарад була оборона майна Народнього Дому перед „посягательством украінцеф".

„Наради" зїзду відкрив адвокат д-р Мих. Крижановський, накидаючися вже відразу з лайками на „недругів українців", що посміли простягнути руки за майном „галицко-руского народа". Він казав, що вага зїзду незвичайно велика і що треба гідно заманіфестувати, що „русини не віддадуть Нар. Дому".

До почесної президії вибрали о. д-ра Т. Мишковського, Антона Гулу, дир. Ярослава Вербицького, б. посла о. Яворського, селянина Мирськова й міщанина Семена Боруха. До урядуючої президії ввійшли д-р Крижановський, інж. О. Луцик і дир. Корнило Ганасевич.

Урядуюча президія представила зїздові делегатів Воєвідства і Городського Старостава, яких зібрані „господа" повитали френетичними оплесками. Потім до голосу прийшли референти.

ХУЛІҐАНСЬКИЙ РЕФЕРАТ.

Перший, „ідеольогічний" реферат виголосив ред. Михайло Цебринський. Випрямлений на „позір", закукурічений, як когут, пояснював він зібраним прикладами з історії кацапщини, а то й всесвітньої ідеольогію „руских". Увесь його реферат — це була низка безличних наклепів і нападів на українців та українство. „Каіни українці сплямлені братньою кровю руки простягають тепер по галицко-руске майно". Вони, що „під австрійським гнетом видавали австрійцям своїх братів-русинів, які гинули мученицькою смертю в Талергофі, тепер скровавленими руками хочуть загарбати маєтности Народнього Дому. Але „галицко-рускі общественники" ніяк не можуть відступити Нар. Дому бандитам, бо „Народний Дом — се наш бит. І коли втратимо Народний Дом, то і нас не буде"..

Цебринський говорив у такім дусі довше, як годину. Крім історії Народнього Дому та нападів на українців у рефераті його не було нічого.

Реферат перебивали Цебринському зібрані при кожній лайці на українців бішеними окликами: „Ганьба", „Проч з каінами" і т. д. Можна було бачити тоді на обличчях кількох поляків, які були присутні на салі, обридження й погорду до всього „зїзду". Справді: не можна було чесній людині дивитися спокійно на ті прояви найгіршого хуліґанства й людської нікчемности.

ДИРЕКТОР, ЩО ЗАМІСТЬ ПРО РАХУНКИ, ГОВОРИТЬ ПРО ІСТОРІЮ.

Після такого „патріотичного" настроєння зібраних до голосу прийшов головний директор „О-ва Народний Дом", Іван Слезюк. Промовець виявив на зїзді небудьякий „фінансовий" талант. Сам він людина дуже маленького росту та говорить майже шепотом. Тим-то до реферату озброївся у високий пульт, на якім розклав книги, станув за пультом, за яким зовсім сховався та зачав тихо читати — історію „О-ва „Народний Дом". Зібрані чули тільки якийсь шепіт та зовсім не бачили промовця.

Та помилявся дир. Слезюк, бо навіть між кацапами найшовся більший гурт людей, що хотіли щось почути про рахунки Народнього Дому. І, не зважаючи на те, що „господин" Цебринський так патріотично настроїв зїзд, що освідомив, здавалося, всіх про „опасность з боку каінів українців", деякі учасники счинили бурю. Падали оклики: „Хочемо „щирішого" чоловіка", „Нехай не ховається за пультом", „Як накрав, нехай тепер читає" і т. д.

Наслідок був такий, що господин директор виліз зза пульта і зачав читати — історію О-ва „Народний Дом", про яку вже говорили і Крижановський і Цебринський. Знову впали крики: „Історію знаєм, хочемо рахунків"! Настала страшна метушня.

Ситуацію врятував предсідник, який іще раз вияснив зібраним, що „Народний Дом в опасности", що вже уряд назначив двох українців на управителів Народнього Дому, які ще перед виборами мають перейняти його управу. „Господин" Слезюк не винуватий у тому, що має тихий голос, ті, що хочуть чути, можуть підійти ближче.

Після того дир. Слезюк докінчив „історію" і заговорив нарешті про рахунки.

1,340.000 ЗОЛОТИХ ДОВГІВ.

Ціле задовження Народнього Дому виносить 1,340.000 зол. Одначе, колиб ті довги можна було сплатити зараз готівкою, то, вчислюючи в це ріжні пільги, треба було би заплатити неповний міліон. Управа Народнього Дому старалася в „Банку Краєвого Господарства" (Б. Г. К.) про позичку в сумі 1 міліона. Справа в минулім році та ще в травні ц. р. стояла добре. Недавно повних 4 тижні провірював усі рахунки Нар. Дому спеціяльний контрольор „Б. Г. К." Одначе в липні ц. р. Банк позички відмовив. Про це мабуть постаралися недруги-українці. Вони, користаючи з важкого матеріяльного положення Нар. Дому, безлично посягають по Народ. Дом".

Причиною фінансової руїни Нар. Дому є невміле господарювання комісарів. На внутрішні видатки Нар. Дім видавав у 1925 р. 47 тисяч зол., у 1926 вже аж 115 тисяч зол.; у 1927 р., коли настав новий комісар, самі тільки видатки на комісаря, бібліотеку Нар. Дому і бурси винесли 115 тисяч зол.

Фундаційний капітал Нар. Дому розміщений у 47 щадничих книжечках і доходить до 85 тисяч зол.

Тепер Нар. Дім не має великих приходів. Приходи впливають тільки з чиншів: 5—6 тисяч зол. місячно (давніше сама філія гімназії платила місячно 2 тис. зол.).

Затягані позички видавали на непотрібні речі. Прикладом такої невмілої, навіть злорадної господарки є т. зв. „Рільничий Союз". В „Союзі" працювали люди, які на хліборобстві зовсім не розумілися і які брали неправдоподібно високі платні й дієти. „Рільничий Союз" був тільки інструментом, що служив до витягання грошей з Нар. Дому.

В тім місці на салі знову тупають і кричать. Дир. Слезюк поіритовний говорить зовсім уже виразно: „Не вірю в те, щоб мене там на кінці салі не чули. Тут є „кучка" (жменька) людей, яким тут не місце".

Предсідник знову нагадує „українську опасность" і „госп." Слезюк продовжує свій реферат.

Щоб рятувати Нар. Дім, треба на думку Слезюка продати обєкт при вул. Зибликевича (церкву з городом). Досі сиділи там СС. Василіянки, за що удержували 5—6 „руских" дівчат в інституті. Але це ніяк не оплачувалося, бо „девіци" українщилися, а СС. Василіянки не хотіли платити. По довгих трудах удалося судово відобрати Василіянкам ці обекти, тільки церкви ще не перебрано, бо на те не стало „сили і моральности", бо в церкві є св. Тайни..

МИ НЕ Є МОСКВОФІЛИ?

З черги до голосу прийшов о. Яворський, який мав говорити про те, як українці старалися відобрати Нар. Дім.

„Українці — говорив о. Яворський всупереч свому попередникові дуже голосно й виразно — ті, що зросли на те, щоб Галицьку Русь запастити, робили все, щоб відобрати нам наше майно. Посли з У.П.Р., головно один посол з УНДО, і в соймі і в комісіях заявляв, що уряд мусить повернути українцям їх майно. Тому всі „русини" мусять зеднатись і заложити протест проти таких посягнень. Тепер таке політичне наставлення, що хочуть віддати Народній Дім українцям. Вже навіть назначили якихсь двох українців. Ми не хочемо якоїсь русько-української згоди, бо ми є законними власниками найважнішої галицької інституції. Уряд тому хоче відобрати нам Народний Дім, бо українці зробили з нас москвофілів. Росія ніколи не летіла на Галицьку Русь (!) і тому ми не є москвофіли.. Проти таких наклепів ми, льояльні польські „общественні" патріоти, протестуємо. Право за нами. Мусимо зорганізувати енерґійний протест, маніфестацію проти українців. Не хочемо знати про якусь Україну. Будемо боронити своєї святині на всегда".

По о. Яворськім на естраду вийшов якийсь старий дідуган та напав на духовенство. Мовляв, священики зробили Україну, розеднали один нарід і на таке церква не повинна дозволяти.

ІСТОРІЯ І ДОНОСИ.

Ще двох-трьох промовців, які поза нападами на українців не сказали нічого і на естраду вийшов член почесної президії перемиський міщанин Семен Борух. Цей геніяльний „історик" зачинаючи від Наполеона, що прийшов будувати Україну (!), але мусів утікати з Росії та скінчивши на Мазепі і Карлі XII., доказував, що всі ті, що „возилися з Україною як жид з телятем по ярмарку", марно згинули. „Так і всі наші недруги-українці, ті каіни, марно погинуть"

— закінчив госп. Борух реторично історичний вступ і перейшов до властивої теми своєї „заяви". Він не може зрозуміти того, що польський уряд хоче відобрати Народний Дім русинам та передати бандитам-українцям. „Миж такі чесні, спокійні, мирні, льояльні, такі прикладні „общественники", а вони українці бандити що..." і посипав несотворені доноси, раз по раз бундючно споглядаючи в бік офіційних делегатів.

РЕЗОЛЮЦІЇ:

Говорило ще декілька осіб. Потім вибрали одноголосно (бо тільки 12 людей піднесло руки вгору „за") комісію, що мала виготовити відповідні резолюції. Комісія вернулась за яку годину та предложила зїздові резолюції, в яких говорилося про те, що Нар. Дім це природна власність „галицко-руского народа", що О-во „руских" має виключно право до майна Нар. Дому, що зїзд стверджує лиху господарку комісарів та протестує проти комісарщини, що як найгостріше протестує проти „посягань украінцеф та що звертається до польського уряду, щоб передав Нар. Дім у руки О-ва „Народний Дом" у Львові.

Резолюцію прийняли одноголосно, як ствердив предсідник, хоч якийсь Малинка з Дрогобича голосно протестував та ще декількох за ним.

З черги вибрали комітет з 32-ох осіб, що має занятися „защитою Нар. Дома".

На зїзді було присутних до 250 осіб. Наради тревали від год. 11 до 3.30.

Цілий зїзд зробив дуже прикре враження. Не було там нічого річевого лише лайки і доносицтва на українців. Ніодин з промовців не подавав ніяких фактів, ані даних, усі обкидували болотом українців і все, що українське. Цікаве, що в дискусії не було ніодного голосу, що говорив би про рахунки Нар. Дому. Зразок збіговища хуліґанів. Коли навіть і попала туди яка чесна людина то „господа" Цебринські і Яворські своїми хуліґансько-демаґоґічними промовами зробили з неї розбішеного вічевика. І не диво, що кацапня заворушилася та плюе їдлю. „Народний Дом це наш бит" — сказав господин Цебринський і воно правда, бо як довго є „Народний Дом" і його приходи в руках кацапських проводирів, досі й істнує москвофільство. Та коли Народний Дім кацапам відберуть і та „кучка" злочинних людців не діставатиме грошей, москвофільські низи, такі вже тепер нечисленні, прозріють. І москвофільство скінчиться.

Всенародний зїзд у Львові виказав, що кацапщина конає, москвофільства випираються навіть самі москвофіли, тоді коли йде їм про те, щоб затримати у своїх руках майно.

Поступ в одній ділянці.

З приводу видавництва: „Український Агрономічний Вістник“.

НАШ ПЕСИМІЗМ.

Ознакою психіки нашого сучасного громадянства є песимізм — зневіра; їх джерелом є не тільки наші національно-політичні і державні невдачі з останніх кільканацяти літ, але теж і тяжке економічне положення, спричинене частинно і цими невдачами, як і загальною господарською скрутою. Песимістами є і багато старших громадян, що бачили може кращі на їх думку часи, але що гірше, і молодь, яка виросла вже за лихоліття і сама не зазнала ліпших відносин. Здавалось би, що її нерви, призвичаєні змалку до біди, повинні бути більше відпорні на холодні, супротивні нам вітри. Не завсіди воно так. Є між нею кріпкі духом одиниці, що стали до боротьби з лихом і шукають, а то й знаходять засоби як його побороти, а всеж, песимізм взяв у свої обійми значний відсоток молодших людей.

Та чи в порівнянні до передвоєнних часів — маю на думці головно Галичину, — у багатьох царинах не слідно у нас замітного поступу, ба що більше, і значніших успіхів. Немає їх правда покищо у чисто-політичній і шкільній ділянці, якщо йде мова про практичну сторону справи, бо на цих ділянках найбільше відбивається сучасний політичний режім. Наша провідна верства — інтелігенція — замало мала досі у собі мімікрізму, себто хисту пристосуватися до зміни середовища, щоб забезпечити собі можливости дальшого розвою. Це почасти осягнено у господарській організації. Значні успіхи, як на наші засоби, можна добачити і в організації поодиноких професій, яких до війни у нас в Галичині не було, або були щойно у первопочинах, а що найважніше у ділянці нашої наукової організації і наукової продукції.

ОЖИВЛЕНИЙ НАУКОВИЙ РУХ.

Саме про це кілька слів. Поминаю нашу наукову організацію — вищі академічні школи у Празі і Подебрадах, наукові товариства й інститути у Празі, Берліні і Варшаві, — що вложили дуже багато в нашу наукову скарбницю, бо ті установи на чужині і неодна з них має, чи матиме переходовий характер. Залишімся при Львові. До війни майже одинокою науковою установою, де гуртувалося наукове життя, було „Наукове Т-во ім. Шевченка“ з його секціями і комісіями. Дало воно сотні публікацій, не лише з українознавства, але і чимало цінних праць з права, соціольогії, статистики, математичних та природничих наук. Ця продукція нині значно впала, бо помер неодин з найвидніших співробітників, а в додатку не стало значних субвенцій. Але і тут — як на сучасні фінансові засоби — йде помітно до кращого. Зменшилася дещо і скількість — а не якість популярних видавництв „Просвіти“ і „Сільського Господаря“, що теж мали державну краєву підмогу, між ними „Сільський Господар“ в сумі понад 150.000 корон річно, сьогодні астрономічну цифру. Нині підмог там нема, а видавнича праця й організаційна, йдуть далеко ліпше і доцільніше, як було перед війною.

НОВІ ОСЕРЕДКИ ПРАЦІ.

Зате повстали по війні нові наукові чи фахові установи, або значно поширено передвоєнні. Повстала Греко-катол. Богословська Академія, Наукове Богословське Товариство, та наукове видавництво ОО. Василіян, що видають свої наукові періодики, Союз Українських Адвокатів, що видає журнал „Життя і Право“, Українське Лікарське Товариство поширило по війні значно свою діяльність і видає свій науковий журнал, те саме робить у ділянці технічних наук Українське Технічне Товариство. А того всього до війни зовсім не було! Сьогодні кожний, що цікавиться своєю спеціяльністю, має змогу працювати науково — очевидно по своїм силам і засобам даної установи — і публікувати свої студії. Тут організаційно зробили ми справді великий крок вперед, як теж і у педагогічній ділянці, де працюють Взаїмна Поміч Укр. Вчительства і Учительська Громада зі своїми організаціями і публікаціями.

На окрему згадку заслуговує діяльність нашої краєвої хліборобської організації Сільський Господар у Львові. Завдяки праці й енергії та незвичайному організаційному хистові свого голови пок. д-ра Евгена Олесницького перевів Сільський Господар при помочі своєї централі і своїх філій та кружків в останніх роках австрійської влади велику пропаґандивну і організаційну роботу в Галичині і значно поширив популярну агрономічну і господарську літературу, що нею поневолі перед тим мусіла займатися Просвіта. Чималі заслуги положив тоді Сільський Господар і в кооперації, що сама не спромоглася до війни на періодичний науковий журнал, яким нині є „Кооперативна Республика“, бо вдоволялась популярними брошурками та періодиками.

РОЗВІЙ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“.

Слідкуючи за працею Сільського Господаря у повоєнних часах, коли він спирається виключно на сили власного громадянства, треба підкреслити його здоровий і правильний розвій і то ще у часі небувалої економічної кризи. Зробив він багато для технічного піднесення сільського господарства і його дохідности. Перевів теж реорґанізацію товариства та згуртував у своїх рядах десятки тисяч членів у Галичині, частинно і на Волині (пов. Луцьк, бо деінде не дозволено). Нині має він 66.000 членів, що вплатили вкладки за 1934 і 1935 рр., 34 повітових дипльомованих агрономів, 63 філій і 1440 кружків та розвинув широку хліборобську видавничу діяльність.

Ця видавнича діяльність це не тільки популярна практична сторінка сільського господарства. В р. 1934 появився науковий чвертьрічник під назвою „Український Агрономічний Вістник“, перша публікація в Галичині в українській мові цього типу, хоч не під офіціяльною фірмою „Сільського Господаря“, але з почину його найближчих співробітників та при деякій його фінансовій допомозі. Досі вийшли чотири чвертьрічники, около 400 сторінок друку книжкового формату великої вісімки.

ПРОГРАМА „УКР. АГРОНОМІЧНОГО ВІСТНИКА“.

Наша галицька інтеліґенція, вихована з дуже малими виїмками майже поголовно в гуманістичному дусі, має більше зрозуміння для „метафізики“ у ріжних її формах, як для природничих наук, чи економічних і сільсько-господарських справ. У нашій типово хліборобській країні — на жаль — не багато людей цікавиться науково господарством. На першій сторінці нового журналу у відозві до читачів — редакція подає коротко його мету: „бути збірником тих праць, як з ділянки агрономії і споріднених наук виходять з-під пера українських дослідників і практиків та бути джерелом, яке подавалоб всі ті досягнення агрономічних і споріднених наук, які сьогодні займають світ агрономів інших народів, а які до нас, через брак відповідної агрономічної преси, зовсім не доходять“.

Журнал є теж збірником матеріялів про сільське господарство і близькі йому галузі господарства українських земель та подає інформації нашої агрономії і нашого сільського господарства. Журнал має теж хроніку подій нашого агрономічного життя і праці веденої у кабінетах і лябораторіях (часто й чужих), чи в суспільної агрономії. Очевидно, реєструє теж події з агрономічних наук, суспільної агрономії та сільсько-господарської економіки інших народів та держав, часто дуже цікаві й для нашого фахівця.

РІК ПРАЦІ.

Перший рік істнування Укр. Агрономічного Вістника виконав багато з цих завдань, що їх поставила собі редакція під проводом інж. д-ра Евгена Храпливого. Тут згадаю, що журнал згуртував 38 авторів, що дали 45 розвідок, з яких деякі вийшли окремими відбитками. Крім цього вміщено там точну хроніку великої агрономічної та господарської праці, що її роблять наші господарські діячі на ріжних наших землях — між іншими і на Рад. Україні. Є там теж реферати та рецензії ріжних наших і чужих господарських видань і публікацій та хроніка господарського життя інших народів. Перший річник „Укр. Агр Вістника“ повинен бути у руках кожного передового нашого громадянина (ціна 10 зол., адреса: Львів, Ринок ч. 10) та у кожній українській бібліотеці, навіть кожної більшої сільської читальні, що майже зовсім не мають фахових господарських публікацій. Наше село попри історію рідного краю цікавиться і господарськими справами, а Укр. Агр. Вістник стане багатим джерелом для господарських і економічних відчитів, рефератів та курсів.

Статті, поміщені у першому річнику, обіймають аграрну політику, суспільну агрономію й економічні питання (14 статтей), агротехніку, садівництво і городництво, зоотехніку, лісівництво та інші ділянки сільського господарства, не кажучи про реферати, рецензії та ін. Головний контингент співробітників дала Укр. Господарська Академія у Подебрадах. Між авторами статтей є видні учені фахівці, як проф. Ф. Баранецький, проф. Л. Гребина, проф. М. Добриловський, проф. К. Мацієвич, проф. В. Іванис, д-р Г. Вольф, проф. д-р Є. Ляур, доц. д-р В. Кубійович, д-р І. Витанович, д-р Т. Коструба, інж. Г. Гордієнко, доц. Мазепа, інж. Юл. Мудрак, інж. Романенко, проф. В. Черединів, проф. І. Шереметинський, д-р М. Холевчук, проф. Б. Іваницький, інж. С. Пастернак, інж. М. Сочинський, та довгий ряд практиків.

Дуже багато праці в організацію видавництва вложив інж. д-р Евген Храпливий. Він може бути гордий високим рівнем видавництва, що повинно зацікавити всіх, що стежать за розвитком нашого економічного життя.

Д-р Степан Баран.

З орґанізаційного руху.

Передвиборчі збори в Стрию.

В четвер 1. ц. м. відбулися перші збори українських радних (громадських і волосних) з цілого повіту, щоби спільно з проводом Повітового Комітету УНДО устійнити тактику при недалеких соймових виборах. В нараді взяло участь понад 60 радних, члени Повітового Комітету і б. посол стрийської округи О. Луцький. Проводив за внесок голови Повітового Комітету адв. д-р *Гарасимів*. Посол *Луцький* виголосив докладний реферат про сучасну ситуацію і вияснив, чому нам взяти якнайживішу участь у виборах. Голова Пов. Комітету адв. д-р *Калуський* розяснив постанови виборчої ординації. По дискусії одноголосно принято внесок о. *А. Пеленського* за живою участю у виборах і за масовим голосуванням на кандидата, якого доручить окружі Центральний Провід УНДО.

—o—

Скасування додатку до грунтового податку.

Міністр скарбу розпорядком з дня 15. липня ц. р. (Дениик Законів ч. 56 поз. 363) скасував з днем 1. серпня ц. р. 10% додаток до державного грунтового податку. Цей додаток введено на основі закону з дня 26. березня ц. р., яким наложено 10% додаток до стемплевих оплат, грунтового податку і посередніх податків та 15% додаток до безпосередніх податків.

Скасування цього додатку означає 10% обнижку державного грунтового податку.

Стріча двох прем'єрів.

БІЛГОРОД. 3. 8. ПАТ. Вчора вечором переїхав через Білгород грецький премієр ради міністрів Цалдаріс, якого повитав прем. Стоядінович. По короткій розмові прем. Цалдаріс віїхав до Блед, де стрінеться з реґентом Югославії кн. Павлом.

Подорож двох міністрів до Фінляндії.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 3. 8. ПАТ. Завтра приїде до Фінляндії з ревізитою міністер закордонних справ Естонії Сельямі з дружиною. Мін. Сельяма залишиться у Фінляндії до середи, де буде гостем фінляндського міністра закордонних справ Гакселя.

ВАРШАВА, ПАТ. Мін. Бек виїде до Фінляндії з ревізитою між 10. і 12. серпнем ц. р.

Луговий Город у Львові.

(З приводу нинішнього Лугового Свята).

В найкращій частині Львова, зараз за ставом „Світезь“ на Вульці, розложилася гарна посілість оо. Василіян, довга на 350—400 м. і широка на 100—150 м. Має вона два фронти: довгий від вул. ген. Івашкевича і коротший від вул. Вулецької. Входи до Лугового Городу ведуть від вул. ген. Івашкевича.

Перед двома ще роками була ця посілість накопичена безфоремними горбовинами, вкрита старими запущеними овочевими й лісовими деревами, шелрими бурянами, кущами й дикими травами. Сьогодня пишається на цьому місці великий Луговий Город, **найкраща спортова площа в цілому Львові.** На красу його складаються дві цінности: природа і людська праця.

Луговий Город винанятий від оо. Василіян на 10 літ, похилився легко на довжині 350—400 м. з південного заходу на північний схід, від касарень тяжкої полевої артилерії до Вулецької вулиці. Від північного заходу хилиться він легко до північного сходу каскадою, що кінчається над розлогим яром; від південного сходу менша каскада, а вгорі збірковий майдан на сплянтованій горбовині.

В Луговому Городі є **5 майданів ріжної величини,** що виросли за півтора року з надміру людської праці, пієтизму й любови до руху й чину. **Великий майдан,** що має около 2 морґи простору, розложився в долині поздовж Вулецької вулиці. Він призначений на показові руханкові вправи, змагання і на копаний мяч. Рівний неначе величавий тік, повстав цей майдан на місці безфоремних горбовинах, скопаних і сплянтованих руками львівських луговиків і луговичок. Перед ним природні три степениці призначені для гостей на лугових виступах. Може там свобідно поміститися до 1.000 людей. Попереду степениць живі цвіти, а на самих степеницях по 3 ряди лавок у двох крилах. На великому майдані може стати до вправ свобідно 2.000 руховиків.

Малий майдан угорі призначений на збірки, руханку для відділів та на гру в кошиківку й відбиванку. Цілий цей майдан обсаджений грядками з цвітами. На **середущому майдані** поміщені руханкові прилади львівського „Лугу“. Він дочекається з найближчою весною також своїх грядочок з квітами. **Два малі майданчики** посеред яру призначені на товариські забави літньою порою. На більшому з них відбуваються кожної неділі і свята товариські забави з танцями львівських луговиків і луговичок та запрошених гостей із найближчих їх родин і знайомих. На найменшому майданчику буде приміщена бльокова кругольня.

Львівські луговики мають у свому городі **власні туші;** воду до них помпують із власної криниці. Все це побудували вони та придбали просто надлюдською працею власних рук і своїми більше як скромними ощадностями. Стоїть також при горішньому вході **господарський будинок.** Призначений він на мешкання для сторожа, на гардеробу, буфет і склади руханкового приладдя. З того будинку викінчена тільки половина.

В Луговому Городі все гамірно й весело, особливо в неділі й у свята. Не диво. Цеж **найкраща відпочинкова закутина в цілому Львові,** куди не доходить шум і гамір великоміського життя. Повно там зелені, дерев, кущів і цвітів. Цього року посадили львівські луговики понад 2.000 штук садової й лісової деревини.

В неділі й у свята сходяться сюди львівські луговики й луговички зі своїми родинами нерідко вже раннім ранком. Купаються під своїми тушами та вигріваються опісля на зелених каскадах до сонця. Попивають чай із власного буфету (склянка чаю з цукром і хлібом 5 сот., склянка молока з хлібом 7 сот.), читають часописи, співають, вправляють, балакають на теми лугової ідеольоґії та мріють про майбутні завдання й славу Лугового Брацтва.

Весело й симпатично побути в Луговому Городі серед молодої лугової родини. Молоді люди з молодими надіями, молодими мріями і вірою в правду своєї суспільної лінії. Немає серед них ні партійних, ні ідеольоґічних суперечок. **У них одно гасло — „Позір“! Одна правда й мета: щастя!**

От-таке можна побачити й почути в Луговому Городі.

Обсерватор.

Данціґ за переговорами з Польщею

У суботу передполуднем президент данціґського сенату переслав відповідь мін. Папе ґенеральному комісареві Польщі у Данціґу. У своїй відповіди данціґський сенат подрібно обговорює хід подій у Данціґу після введення девізових обмежень та девалюації ґульдена. Сенат запевняє, що останні розпорядки про скасування мита на довіз деяких товарів спричинені господарськими, а не політичними вимогами.

Сенат запевняє, що згідно з версайським договором ґарантує Польщі: 1) вільний доступ до моря, 2) дальшу адміністрацію залізницями і 3) адміністрацію портом. Вкінці сенат висловлює згоду вести безпосередні переговори з Польщею, щоб поладнати спірні проблеми. Мін Папе переслав відповідь данціґського сенату до Варшави.

До Ґдині виїдуть мін. Бек і Косцялковський на безпосередні наради з мін. Папе.

Міліярдова афера у Франції.

У Парижі викрили величезну пачкарську аферу, яка своїми розмірами не має собі подібних. Ватага пачкарів наразила державний скарб на міліярдові втрати. Митні урядовці і вищі скарбові урядовці були на услугах орґанізації пачкарів. Осідком діяльности пачкарів був порт Гавр, де привозили товарі цілими кораблями і від цих товарів не платили мита. Пачкарі мали своїх агентів в усіх містах Франції. В Парижі перевела поліція численні арештування.

НОВИНКИ

— **Україна під червоною Москвою.** На таку тему виголосить нині 4. серпня ц. р. в год. 11.30 в домівці читальні „Просвіти“ в Замарстинові при вул. Львівській 56. п. Юрій Голинський відчит. У відчиті п. Голинський обговорить політичне, економічне й побутове життя на Великій Україні. Вступ за добровільними датками. Доїзд 10-ою (останній перестанок).

— **Інжинірсько-хемічний зїзд.** На другий рік від 22-го до 27-го червня відбудеться у Льондоні світова конференція хеміків та інжинірів, що радитимуть над усіма питаннями звязаними з новими технічними та хемічними винаходами. Наради матимуть на увазі нові потреби економічного життя.

— **Україніка.** В останньому числі львівського двотижневика „Нове Часи“ находимо довшу статтю Кароля Курилюка п. з. „Станіслав Бжозовський та українці“. Стаття написана з приводу студії М. Рудницького про Бжозовського, поміщеній у 3-ій книжці неперіодичного журналу „Ми“.

— **Погоня за малпою по львівських дахах.** З Біольоґічного заведення проф. Вайґля при вул. Миколая 7 втікла вчора малпа, яку спровадили до наукових дослідів. Проф. Вайґель заалярмував пожежну сторожу. Змобілізувалася велика погоня зложена з пожежників і комінярів. Малпа показалася дуже спритною та спокійною в утечі. Портієр Інституту хотів підійти її бананом та малпа банан зїла і втікала далі. Вона передісталася на дахи університету, костела св. Миколая та камениць при вул. Длуґоша. Пожежники й комиярі здоганяли її на дахах. На вулиці Длуґоша, Миколая та Мохнацького зібралася юрба людей, що приглядалася погоні. Тимчасом малпа по довгих перипетіях вбігла на стрих дому ч. 5 при вулиці Миколая. Тому, що пропала вона всім з очей, пожежники вважали, що далі не мають що робити та по двох годинах даремної погоні пішли до касарень пожежної сторожі. А малпа зі стриху видісталася на сходову клітку, потім закралася тайком до спальні одного адвоката. Адвокат убраний у піжаму відбував якраз пообідню дрімку. Коли спочила на нім якась лапа, він пробудився, перед ним виросло якесь чорне сотворіння. Настрашений адвокат не знаючи про що йде, вибіг на бальков. Люди, що були зібрані на вулиці, зобачивши збентеженого адвоката закликали: „Малпа, малпа“. Щойно тепер адвокат зрозумів у чім річ. Малпу зловили й вона буде тепер служити науці.

— **Постріліли солтиса.** Солтиса села Потік коло Бережан Івана Огродніка постріліли невідомі справці у його хаті. Стріляли через вікно. Солтис ранений у рамя. Згідно з переведеними доходженнями, замах на солтиса, спричинили особисті порахунки, здається тому, що солтис некорисно зізнавав в однім процесі. Слідство ведуть далі. (Всхуд).

— **11 жертв автобусової катастрофи.** В Отвоцку наїхала в суботу 3. серпня ц. р. льокомотива на автобус, який станув на бічнім шляху, щоб направити дефект у моторі. В цій хвилині надїхала льокомотива і розторощила автобус. Зпід румовищ автобусу витягнули 11 ранених осіб, з яких одну тяжко ранену відвезли до Варшави.

— **Найбільший хмаролім від 100 років.** У провінції Фукієн обірвалася хмара. Рівень води піднісся на 5 метрів і вода залила місто Тсуан-Чу та його околицю. Вода знищила 2.000 домів і перервала комунікаційні шляхи. Наочні свідки кажуть, що вода знищила 81 сіл, сотки людей потонуло. Це найбільша катастрофа в цій провінції за останнє століття.

— **Жахливі катастрофи.** На стації Анемос вударився вантажний поїзд з поспішним. 28 осіб важко ранених. — Над Ню-Йорком і сусідними стейтами перейшла буря, що спричинила 10 випадків смерти. Шкоди заподіяні бурею обчислюють на 1 міліон долярів. В середніх стейтах треває далі нечувана спека, що спричинила смерть 147 людей.

— **Чоловік, що мав 15 жінок.** В Довней у Каліфорнії святкував ювилей 103-тих своїх роковин Робер А. Тіеме. Тіеме, що вродився в 1832 р., як наймолодший з 25 дітей своїх батьків, мав у свому житті 15 жінок і всіх їх пережив. З 16 його дітей 7 синів згинуло у світовій війні.

— **Ріжні вістки.** Сенат Спол. Держав приняв законопроект про будову 6 аеродромів для оборони Аляски. — Італійський уряд казав негайно вернутись усім своїм кораблям, що вибралась відвідати Туреччину. — Паризька поліція заборонила автомобілістам уживати голосних сигналів від 9-ої год. веч. до 8. рано. — У відомім французькім купелевім місті Віші виступає після довшої недуги в опері Шаляпін. — Від 1-го липня 1933 американський уряд видав 2 міліярди долярів на поміч безробітним. — Папа виїхав автом на літній побут до своєї резиденції в Кастель-Ґандольфо, з секретарем і губернатором Ватикана. — Франція спустила на воду новий малий кружляк „Жан де Віен“ містотою 7.500 тон; він дуже швидкий, сильно узброєний і має два гидроавіони. — У Барсельоні відкрили найбільший у світі басен для купелів; він має 100 метрів і нові винаходи для очищування води. — Американський журналіст Галлібертон продав римському звіринцеві свого слона „Доллі“, що вславився переходом через Альпи слідами Ганнібаля.

Дописи.

СКІЛЬЩИНА.

Культурно-освітнє життя. Корчин. Серед розкішної долини середущого Стрия, на підкладі величавої панорами гірського хребта Парашки розкинулося село Корчин, що ділиться на дві громади: Корчин Рустикальний і Шляхотський. Завдяки корисним кліматичним і топографічним умовинам ця місцевість притягає віддавна численних літників, що шукають відпочинку серед гірської природи. Місцеві господарі будують для них окремі доми, навіть справжні віллі і село приймає поволи вигляд містечка. Починає розвиватися літниськовий промисл. І цього року зїхалося сюди кількасот літників, розуміється, переважно жидів. Місцеве населення чисто українське, освідомлене і має за собою довгу історію зорганізованого громадянського життя. Має дві читальні „Просвіти", кооперативу, кружок „Рідної Школи", Філію „Сокола" і касу Стефчика та викінчує Народній Дім. На жаль, в останніх часах село живе розєднане і поділене на ворожі групи та кліки, при чому занепадають економічно самі установи. Хоча відбувалися часті театральні вистави, концерти та фестини, приносячи гарний дохід, фінансовий бік цих установ досить слабий. Гроші змарнувалися, а будинок Народнього Дому, закроєний на більшу міру, стоїть вже кілька літ серед села невикінчений, хоча від краянів з Америки прийшли на ту ціль теж поважні гроші. В селі верховодить гурток молодих людей, що хотять бути керманичами громадянського життя, але вносять тільки ще більший розлад. Прокляттям Корчина є поділ на смішні в нинішніх часах станові групи: „шляхтичів" і селян, що в громадянському житті бокують від себе, хоча здавна зрівнані однаковою долею чи недолею і приналежністю до того самого народу та обряду. Це довголітне розєднання села використали очевидно посторонні чинники і насадили „шляхті" окрему польську школу, а навіть „Стшельца", який в чисто українському селі не має чого шукати. Відрухом проти цього сепараційного курсу є читальня „Просвіти", яку заложили недавно в Корчині Шляхотському свідомі українські громадяни. Не зважаючи на неприхильне становище міродатних чинників, читальники дали в неділю 28. липня першу аматорську виставу з гарним успіхом і засвідчили, що не дадуться викинути поза скобки українського зорганізованого життя. На виставу, що відбулася в просторій стодолі, загостив спорий гурт української інтелігенції, переважно з літників. — Тої самої неділі в Корчині Рустикальному відбувся фестин, улаштований місцевим „Соколом" з приводу 10-ліття його існування. Руханкові пописи двох сокільських чет, мужеської і жіночої, випали зразково, приносячи честь своїм інструкторам. Приграла музика із Сіневідська Вижного. Назагал приїжа публика винесла враження, що корчанці вирізнюються серед околичного населення проводженою інтелігенцією та життєвим спритом і під організаційним оглядом моглиб творити зразкову громаду, якби припинили дотеперішню станову ворожнечу та організаційне розладдя у своїх установах, перевівши в них фінансову санацію. Особливо потрібний їм один спільно-громадянський фронт в обох громадах, які їх колись поділили і ділять ще дальше. Хай пам'ятають, що смішний, анахронічний поділ на „шляхту" і селян з усіми наслідками, які дехто хоче з цього поділу витягати, це тільки вода на чужий млин.

Літник.

Сопіт. Одною з більше розрушаних громад Скільщини є Сопіт, село мале і бідне, але велике і багате духом. Заходом читальняного виділу під проводом б. голови в особі б. місцевого пароха о. Воскресе повстав торік серед села біля церкви гарний читальняний дім, в якому гуртується культурно-освітнє життя громади. Тут ідуть часті театральні вистави аматорського гуртка. Остання вистава під проводом Сеня Бренича, секретаря читальні, відбулася в неділю 28. липня н. р. на вдоволення зібраної публики. Просвітним робітникам Сопоту належиться повне признання.

Літник.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Нові книжки й журнали.

Włodzimierz Bączkowski: U ŹRÓDEŁ UPADKU I WIELKOŚCI. (Zagadnienie kresów wschodnich na tle dziejów polsko-moskiewskich. — Polski „inferiority complex". — Problemat ukraiński. — Kim jesteśmy? — Pomniejszycielstwo Rzplitej. — Ignorancja polska. — Zarys podstaw rozwiązania problematu ukraińskiego). Ця книжка — це збірка статтей п. В. Бончковського, друкованих на сторінках „Польсько-Українського Бюлетину". Вийшла вона в Варшаві 1935 р. Стор. 192. Форм. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Рівнородностей.

Неділя, 4. VIII. год. 8 веч. „Панна молода в даху".

Понеділок, 5. VIII. год. 8 веч. „Панна молода в даху".

Цирк Станевських при вул. Педчинській:

Неділя, 4. VIII. дві вистави: 4·30 поп. і 8·15 веч.

Понеділок, 5. VIII. одна вистава в год. 8·15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: Знеславлена" і „Світла Адрії".

АПОЛЬО: „Для тебе співаю" (І. Кепура).

АТЛЯНТИК: „Кохання матуристки", „Тоболан".

ВАНДА: „Деревляні хрести" і „Ніч для Тебе".

ГРАЖИНА: „Циганські мельодії".

КАСІНО: „Мужчини в небезпечнім віці". „Останній сигнал".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Від вечора до півночі".

МАРУСЕНЬКА: „Біробіджан" і „Іскор".

МІРАЖ: „І що дальше сіра людино".

МУЗА: „Гра змислів".

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „30 днів княжною".

ПАН: „Жінка на одну ніч" і „Міс Фльобра".

РАЙ: „Весела Зузанна" (Ліяна Гарвей).

СВІТ: Нечинне.

СОНЦЕ: „Мадам Батерфляй" і ревія „Парада гумору".

СТИЛЕВИЙ: „Пімста пана Х." і ревія.

УТІХА: „У сітях бандитів".

ХИМЕРА: Нечинне.

Закордонне радіо.

Неділя, 4. серпня 1935.

Відень (506,8) Симф. концерт. 15.40 Камер. музика, 19.00 Форт. ресіталь, 19.45 „Золота жінка-мистець" оп. Айзлера. **Брно** (325,4) 9. 15 Пісні, 9.45 Сальон. музика. **Прага** (470.2) 12.15 Легка музика, спів, 20.10 Сальон. музика, 21.05 „Дві сестри з Праги" оп. Мілера. **Париж** (1648) 17.00 Легка музика, 20.00 Давні пісні, 20.30 Театр. **Берлін** (356,7) 11.30 Поважні й веселі пісні, 21.30 Бетовенівський концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 11.00 Рецитації, 15.10 Форт. ресіталь, 16.00 Концерт. **Кельн** (455,9) 8.30 Музика, 10.30 Хор, 12.00 Дута музика, 16 Опереткове попурі. **Ляйпціг** (382,2) 11.00 Шуманові твори, 15.00 Спів **Мінхен** (405,4) 10.30 Давні танки й пісні. **Москва** (748) 17.30 „Богема" оп. Пучінія **Ленінград** (1124) 20.00 Симф. концерт. **Будапешт** (550,5) Два фортеріяни. 17.00 Циганська музика, 19.45 Оп. орх., **Міляно** (221,1) 20.40 „Фанфуля" ком. оп. Пареліа, **Рим** (420,8) 20.40 Симф. концерт.

Понеділок, 5. серпня 1935.

Відень (506,8) 17.35 Солісти (сп., фортепіян), 19.15 Трансм. із зальцбурського свята: „Козі фан туте" оп. Моцарта, 22.15 Орх. концерт, 23.40 Мельодії Пратеру. **Брно** (325,4) 18.35 Рос. романси. **Прага** (470,2) 12.30 Сальон. музика, 15.00 Квартет, 18.35 Форт. ресіталь Роб. Кавадесуса. **Берлін** (356,7) 14.15 Від менуета до танга, 20.10 Популярна музика, 21.00 Вагнерові твори, **Франкфурт** (251) 16.00 Солісти (муз., сп.), 21.30 Бетовенові твори **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Концерт, 18.00 Кантата муз. на стілю. **Штутгарт** (522,6) 21.00 Славянські мельодії, 21.30 Поезії та пісні надбалтійські. **Будапешт** (550.5) 13.42 Спів, 22.10 Циг. музика. **Міляно** (221,1) 11.30 Легка музика, 20.40 Симф. концерт. **Рим** (420,8) 13.10 Розр. концерт, 20.40 „Паріджі ке Дорме" оп. Ранцата.

Львівське радіо.

Неділя, 4. серпня 1935.

8.30 Ранішня авдиція. 8.33 Хліборобська газетка. 8.45, 8.48 Руханка. 9.02 Мала орхестра; в перерві ок. 9.15 Поранний денник. 9.50 Спорт. гутірка. 10.00 Кілька пісеньок із гр. пл. 11.57 Сигнал часу 12.03 Від джерел Висли до Черемошу. 12.20 Муз. поранок; у перерві в год. 13.00 Театр Уяви „Гумор у Словацького" (сцени з „Балядини"). 14.00 Найгарніша гр. пл. 15.22 Огляд ринків рільних продуктів. 15.35 Музика з гр. пл. 15.45 Гутірка для сільських господинь. 16.00 Концерт солістів (спів З. Масальська, скрипка В. Коханський). 16.45 Літер. постаті живуть м. ж. нами. 17.00 Мала орхестра. 18.00 Трансм. з кольонії в Вел. Всі. 18.15 Равель „Сонатіна" з гр. пл. 18.30 Вся Польща співає. 18.45 Здовж кордонів Польщі (на кордоні Сх. Прусії). 19.10 Реклям. концерт. 19.25 Трансм. фраґменту веслярських реґат за мистецтво Польщі в Бридусті. 19.50 Бюро студіїв розмовляє зі слухачами. 20.00 Комендант як вояк і вожд (відч. Каден-Бандровського про Пілсудського). 20.10 Концерт симф. орхестри (муз., спів). 20.45 Вийнки з творів Пілсудського. 20.50 Веч. денник. 21.00 Мужик і поет — муз.-словна авд. 21.30 На веселій львівській хвилі. 20.00, 22.15 Спорт. вістки. 22.50 Концерт маринарки. 23.05 Танк. музика.

Понеділок, 5. серпня 1935.

6.30 Ранішня авд. 8.25 Практ. вказівки. 11.57 Сигнал часу. 12.03 Метеорольоґ. вістки. 12.05 Полудн. денник. 12.15 Концерт. 13.00 Хвилинка для жінок. 13.05 Хвилина Аду Сарі з гр. пл. 15.15 Біржа. 15,25 Експорт. 15.30 Концерт. 16.00 Для дітей: Корабель перепливає рівник. 16.15 Концерт солістів (скр., форт.). 16.50 Відзнаки за вірну службу (фрагм. із пов. А. Струга). 17.00 Рев. пісоньки та зі звуковиків із гр. пл. 17.40 Спів (Ст. Зміч барит.). 18.00 Гутірка Бр. Віналера. 18.15 Концерт. 18.30 Спорт це виховання. 18.40 Сусп. хвилинка. 18.45 У Відні — гр. пл. 19.15 Реклям. концерт. 19.30 Воєнна авд. 19.5? През. Мосціцький про свою співпрацю з марш. Пілсудським. 20.65 Фрагм. зі зїзду легіоністів у Кракові. 21.00 Веч. денник. 21.10. Шляхом мадрівки, 21.15 Пісні. 21.50 Белетр. новини. 22.00, 22.06 Спорт. вістки. 22.10 Мала орх.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27 зол.

Нім. марка 1·76—1·82, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 99·00 — 101, чеські корони 21·40—21·80, рум. леї 30·00—32·00, ліри 39·00—42·00.

Золото: Доляри 9·05—9·10, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Премійки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 43·00—44·50.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЗБІЖЕ.

	від до	від до
Жито одноціле	9·25— 9·50	11·00—11·25
Жито збірне	9·00— 9·25	10·75—11·00
Ячмінь одноцілий	10·50—10·75	
Ячмінь на мливо	9·50— 9·75	11·50—11·75
Овес ех 1935 р.	10·50—11·00	12·50—13·00
Кукурудза краєва	17·50—18·50	
Гречка на мливо	16·75—17·00	
Крупи гречані	31·00—32·00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 3-го серпня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакования	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакованиням	2,54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. з експортовим опакуванням	2·60 „
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·65 „
1 к. яєць	3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло звишкова, на яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 2. VIII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·80 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.